

gereformeerd *appèl*

Gebedsbijeenkomst '11

Op zaterdag 3 september 2011 werd in kerkgebouw De Lichtkring in Amersfoort de twintigste landelijke gebedsamenkomst van het Gereformeerd Appèl gehouden. Het overkoepelende thema van deze twintigste bijeenkomst was "Blijft in Mij". Door drie sprekers, die vanaf de oprichting in 1992 betrokken zijn geweest bij het Gereformeerd Appèl, werd stilgestaan bij verleden, heden en toekomst van de oproep tot eenheid. Twee gastsprekers, drs. I.A. Kole en de heer M. Vogelaar MSc, spraken over het geloofsgesprek binnen de gereformeerde gezindte en onder studenten. In deze Doorgeefbrief zijn alle lezingen opgenomen. Enkele lezingen hebben we iets moeten inkorten. De volledige tekst is te vinden op de website van het Gereformeerd Appèl.

Twintig jaar Gereformeerd Appèl: *en nu de stap waar het om ging*

Prof.dr. Roel Kuiper

In juni 1992 vond hier in Amersfoort de eerste bijeenkomst plaats van het Gereformeerd Appèl (GA). Een volle kerk, een door tientallen ondertekende *Verklaring* over de urgentie van kerkelijke eenheid, veel weerklank en enthousiasme. In de *Verklaring* werd verwezen naar de 'Vereniging' van 1892 die herdacht zou worden. Maar wel temidden van de 'pijn van de verdeeldheid'.

Het GA was en is een 'wake-up-call' aan gereformeerde kerken, die wel spreken over meer eenheid, maar de beslissende stappen moeilijk weten te zetten. Het GA heeft stem gegeven aan het verlangen naar eenheid, aan het geloof dat onze machtige God ons al lang één heeft gemaakt. Het was de stem van het gewone kerklid, dat hier tijdens al die gebedssamenkomsten klonk, hoewel... Hier spraken hoogleraren van de theologische universiteiten en ook predikanten, vooraanstaande mensen in de kerkelijke gemeenschap dus. Maar allen met een hartverwarmende liefde voor de kerk van Christus en een verlangen naar eenheid. Wie hier op zaterdagavond wegging wist: wij zijn al een, wat houdt ons eigenlijk tegen?

Er is veel bereikt in die twintig jaar. De 'kleine oecumene' tussen GKV, CGK en NGK werd meer vanzelfsprekend en

kreeg ook vorm. Indrukwekkend is het aantal erkenningen, lokale samenwerking, fusies, kanselruilen. Op de website van het GA worden ze bijgehouden. Wie dit allemaal tot zich door laat dringen ziet een beweging van gemeenteleden en kerken die nog maar een kant op gaat: naar elkaar toe. *Er zijn ook geen werkelijk doorslaggevend argumenten meer die onze drie kerken beslissend gescheiden houden.* In de kerken wordt dat al volop beseft. De zaak kan niet langer wachten, geen dag en geen uur. Er is verlies als we ermee talmen. Daarom wil ik hier vanavond zeggen: laat die droom die het GA altijd bezielde ons nu tot beslissend handelen aanzetten. Het is: bidt en werkt. Dat is de stap waar het ook in 1992 uiteindelijk om ging. Het GA heeft een bepaalde kijk op gereformeerde eenheid gegeven. Over eenheid kun je alleen maar spreken als je bereid bent jezelf over te geven aan Christus. Die eenheid is radicaal, vergevend, gunnend, zij wil beoefend worden en geproefd in directe geloofscontacten. Eenheid is niet een resultaat, geen examen die we bij elkaar afnemen, maar een radicaal begin, een geestelijk uitgangspunt, zeker voor hen die eenzelfde confessie delen. Over enkele jaren is het 2017 en dan herdenken we de Reformatie. Wat zou het geweldig zijn als in dat jaar deze drie kerken uitspreken dat zij zich verenigd hebben tot een Gereformeerde Kerk. Zo'n uitspraak moet een geloofsdaad zijn, gedragen worden door het geloof dat we telkens uitspreken: vertrouwen op Christus als Heer van de Kerk die ons voorgaat, elkaar aanvaarden zonder verdere voorwaarden vooraf, handelen vanuit het gebod en zien op de geestelijke noodzaak. Als eenheid niet een institutioneel, maar een geestelijk proces is, kan het geweldige kracht losmaken. We hebben elkaar veel te leren, er is veel te delen, veel te ontdekken en ook veel te corrigeren. Wat zou het geestelijke winst zijn als eenheid zichtbaar werd als gemeenschappelijke geloofsdaad. Ik noemde het GA een 'wake-up-call'. Het bleek ook een richtingwijzer. Het drong aan op het zoeken van nieuwe wegen, om de geloofsherkenning die er op vele plaatsen al was als uitgangspunt te nemen. Het dagblad Trouw schreef naar aanleiding van de eerste bijeenkomst dat het 'kerkvolk had gestemd met de voeten'. Dit soort krantenkoppen gaf ook wel enig alarm. Alsof er nu een lekenbeweging was

opgestaan die aan de stoelpoten van het kerkelijk gezag gingen zagen. Zo werd er destijds geschreven. Niets is minder waar. De *Verklaring* uit 1992 zet in op heel iets anders. Het stelt ten diepste de vraag: zouden we niet verder kunnen komen in onze gesprekken over eenheid als we die niet meer *op afstand* van de gemeenten voeren, maar elkaar ontmoeten en met elkaar, in onze sores en zorgen van elke dag, het gesprek voeren over de kernzaken van ons geloof? Gaan er niet twee onderweg zonder het eens te worden? Kunnen we door daadwerkelijk bezig te zijn met het geloofsgesprek, klassieker gezegd: samen bezig te zijn met het gereformeerd belijden, niet daar komen waar we met de vele samensprekingen over zaken die ons gescheiden houden ook *willen* komen? We verliezen onze kracht vaak aan *afgeleide* zaken, terwijl we kracht kunnen winnen door het te hebben over de *primaire* zaken. Als gesprekken over de hoogst wezenlijke zaken op kerkelijk-formele wijze beginnen, kunnen ze daar ook vaak alleen maar eindigen: in rapporten, die een punt worden op de agenda van een vergadering. Maar wanneer wordt het echt warm? Eenheid groeit door elkaar metterdaad te spreken, elkaar lief te krijgen, dat is ook: elkaars last en nood helpen dragen, door gezamenlijk te bidden, te zingen en te belijden. De piramide wordt niet gedragen door de top, maar door de basis. En die basis moet er een zijn van geestelijke herkenning en het samen gehoorzaam willen zijn aan het Evangelie van Jezus Christus. Ik heb de groei naar eenheid altijd gezien als een kans om gereformeerde spiritualiteit weer te herontdekken. Als mensen ontdekken wat zij uit de rijke erfenis van de gereformeerde traditie hebben meegenomen in zichzelf en dat opnieuw aan elkaar uitstallen, kan dat ook leiden tot geestelijke vernieuwing. Verbrokkeling is de vloek van onze tijd. Verdeeldheid is geen teken van Gods Koninkrijk. In de afzondering komt het leven tot stilstand. In de onverbondenheid worden we zwak. Ik herinner me een toespraak op deze plaats van prof. Van 't Spijker, die er op wees dat in het donker van de koningentijd, toen alles verbrokkeld en verzwakt was, toen er geen eenheid te vinden was, Elia op de Karmel een altaar bouwde met de twaalf stenen van alle stammen van Israël. Zo moeten wij ook naar elkaar kijken. Temidden van veel wat onaf en nog niet beslecht is, in het midden van onze binnenkerkelijke besognes en

Van de werkgroep

Wilt u de Doorgeefbrief digitaal ontvangen?
Laat het ons dan weten. Dat bespaart verzendkosten.

Wilt u ons steunen? Voor een gift kunt u gebruik maken van bijgevoegde acceptgirokaart. Abonnees die de Doorgeefbrief digitaal ontvangen kunnen een gift storten op het in de colofon vermelde gironummer. Bij voorbaat dank!

Bent u, of ben jij, geïnteresseerd in het werk van het Gereformeerd Appèl en zou u/jij een bijdrage willen leveren aan de landelijke werkgroep? Neem gerust contact met ons op. Van harte welkom!

niet afgemaakte discussies, in de imperfectie van ons kerkelijk en geestelijk bestaan dat altijd imperfect zal blijven, mogen we de eenheid proclameren en ernaar handelen. Christus gaat ons voor. Wat zouden we dan vrezen? Waren de initiatiefnemers beperkt van blik? Waarom alleen deze drie gereformeerde kerkgemeenschappen? Er zijn er toch veel meer? En moeten die niet ook tot eenheid komen? Ja, en er moet nog veel meer. Maar laten we ook praktisch blijven, deze drie zijn historisch bijzonder nauw verwant en met elkaar in gesprek. Als er ergens eenheid voor de hand zou liggen, was het hier, zo was onze gedachte. En het is nog steeds mijn gedachte: als het ergens moet kunnen lukken is het hier. Maar dat de gereformeerde wereld breed is en het niet tot deze drie kerken beperkt kan blijven, wordt ook vanavond hier onderstreept. Gods Koninkrijk reikt voor ons tegenwoordig heel ver over de kerkmuren heen.

Toch keer ik terug naar de gesprekken tussen de drie kleine gereformeerde kerken die de 'kleine oecumene' vormen. Het GA probeerde in deze kring iets los te maken. Laat in deze kring, na alles wat er is gezegd over eenheid, nu ook de moed getoond worden om beslissende stappen te zetten. Wij zijn al een, nu al. Nu moeten we ook verder komen, al was het maar om samen de blik te kunnen richten op de grote vragen van onze tijd, in een tijd van secularisatie en een soms kwijnend kerkelijk leven. *Laat er een voorstel op de synodetafels komen dat erop aandringt dat deze kerken zich ronduit in staat van vereniging verklaren. Laat duidelijk worden dat de kerken die al zo lang met elkaar onderweg zijn, zich niet meer laten hinderen door de thema's waarover weer nieuwe rapporten geschreven moeten worden, maar bereid zijn hun gehoorzaamheid in Christus op deze wijze te uiten.* De CGK, GKV en NGK kennen elkaar door en door, zij kampen in hun eigen gelederen met precies dezelfde discussies, zij vormen al de varianten binnen eenzelfde soort, zij kennen elkaar goed genoeg om nu niet meer te wachten op nieuwe bewijzen van confessionele zuiverheid en uit te spreken dat zij zich tot een Gereformeerde Kerk willen verenigen. Dan is ergens op de wereld, in Gods grote wereldwijde kerk, een kleine stap gezet, een stap die nog marginaal is in het licht van alle geloofscontacten die ook in ons eigen land groeien, en waarin onder meer gereformeerden en evangelischen elkaar steeds uitbundiger ontmoeten. Maar hoe klein de stap ook in dat perspectief, wij weten hoe groot die stap is en hoe betekenisvol voor onszelf. In het Koninkrijk van God zal er de vreugde zijn over groei van eenheid, verzoening, herstel. Het laten voortbestaan van verdeeldheid is schade voor de zaak van Jezus Christus, ze stelde de 'Verklaring' uit 1992. Het heel lang spreken over eenheid zonder beslissende stappen behoort ook tot die schade. Het voorstel om onze kerken in 'staat van vereniging' te verklaren kan, net als in 1992, vanaf het grondvlak klinken. Het kan als 'appèl' verwoord worden. Het GA kan dat doen, samen met vele anderen. Het GA bestaat nu twintig jaar. Soms wordt gevraagd: hoe lang nog? Ik zou zeggen: ga nog vijf jaar door en doe dit appèl op de kerken waaruit het GA is voortgekomen. Bid ervoor. Over vijf jaar vieren we 125 jaar Vereniging. Als er dan een nieuwe kerkelijke vereniging in zicht is, zal ons gebed niet vruchteloos zijn geweest.

“KERK en de kerken”

Prof. dr. ir. E. Schuurman

Meer dan dertig jaar geleden ontmoette ik twee jonge chinezen op het perron van Delft. Als door de Geest gedreven werd ik op hen afgestuurd. Ik zag dat ze samen een boek lazen. Na kennis-making, vertelde de ene chinees dat hij zijn vriend – die geen christen was – het Bijbelboek Jona uitlegde. Ik zei ook christen te zijn. Na een kort gesprek sprong er een vonk over: zonder woorden wisten we ons broeders van elkaar in Christus. Bij het afscheid hief hij zijn vinger naar boven en zei “tot later”! Hij doelde daarmee op het weerzien bij Christus’ wederkomst. Vijftien jaar later zagen we elkaar overigens weer, toen in een Chinees restaurant. En weer 15 jaar later heb ik hem nóg eens onverwacht ontmoet. Hij was inmiddels predikant van de Chinese kerk in Antwerpen. Ondertussen groeide de geloofsverbondenheid. Op mijn vele reizen heb ik in bussen, treinen en vliegtuigen, dergelijke ontmoetingen gehad: er is geen lang gesprek voor nodig om te weten of je met een zuster of broeder in Christus te maken hebt bij een nieuwe kennis-making.

Een andere ervaring: met vakantie in het Zwitserse Wallis gingen we naar de Nederlands sprekende kerk in Sion: broeders en zusters uit vele en verschillende Nederlandse kerken waren daar dankbaar bij elkaar om gezamenlijk naar Gods Woord te luisteren, samen te zingen en te bidden.

Ik hoop dat u ook allemaal soortgelijke ervaringen hebt gehad. Dan blijkt Gods werk. Het is de overtuigingskracht van Christus door Zijn Geest die zorgt voor de menselijkerwijs onverklaarbare eenheid van Zijn leerlingen door alle tijden heen. In Christus is er een diepe relatie met God en met allen die door de Heilige Geest Zijn heilswerk beamen. De genoemde ontmoetingen kenmerken zich dáárom door *verrassing, dankbaarheid, blijdschap en ook verwachting*.

Het gaat in al die – genoemde – ontmoetingen om Gods volk in deze wereld, om de gemeenschap in Christus, om het lichaam van Christus. De Kerk van Christus die alle begrip en verstand te boven gaat, – ze is een goddelijk geheim –, ze is even dichtbij als het Woord van God dat aan haar is toevertrouwd. Die heilige, algemene christelijke kerk is het meest levende dat in de geschiedenis bestaat en voortgaat. En tegelijk ook is ze het meest verdrukte en miskende wat ooit op aarde is gevonden: ze wordt verdrukt en groeit tegen de verdrukking in. En ze blijft leven als het kloppende hart van de wereld en de cultuur.

Daarbij raken we een gevoelige snaar. Die heilige algemene christelijke kerk is niet direct aanwijsbaar. Ze valt niet samen met de vele kerken die we kennen. Al staan die kerken er ook niet los van. Over die verhouding wil ik iets zeggen; verwacht overigens geen sluitend betoog.

Ja, die vele kerken. Dat is voor ons allen een groot probleem. Of, misschien beter: ze vormen voor ons een raadsel. Want laten we eerlijk zijn: na de vakantiediensten in

het buitenland gaan we in eigen land weer naar onze eigen kerken en nemen we de oude posities weer in. Wie de rode draad in de geschiedenis daarvan nagaat, weet dat het ontstaan van kerkelijke denominaties deels te maken heeft met de strijd om de Waarheid. Terecht is in de geschiedenis de strijd aangeboden tegen de vrijzinnigheid, waarbij het werk van Christus in lijden, sterven, opstanding en verheerlijking niet meer centraal staat en van de hemelse context is beroofd. Maar deels ook is de verscheidenheid een gevolg van zondige scheuringen. De geest van de wereld heeft invloed op christenen en de kerken. Die invloed kan zo sterk worden dat daardoor schisma’s ontstaan.

Hoe dan? Wat is de precieze oorzaak van scheuringen? Dat kunnen er vele zijn – bijvoorbeeld kerkelijke hoogmoed, persoonsverheerlijking en individualisme. Maar overheersend is geweest de invloed van het rationalisme in de kerken. De verheerlijking van het menselijk denken heeft het meer dan eens gewonnen van het gelovige hart. Het rationalisme ziet het abstracte redelijke denken als de hoogste en belangrijkste menselijke activiteit. Als zodanig oefent het druk uit op het christelijke geloof, dat niet het denken – de rede – als huisvesting heeft, maar het hart. We kennen allemaal wel Bijbelse thema’s waarop het abstracte denken greep probeerde te krijgen. Na schematisering van een probleem en constructieve oplossing daarvan moest zo’n oplossing meer dan eens voor vast en zeker worden geaccepteerd. Ondertussen werd daarmee de hartsbetrokkenheid op Christus onder druk gezet. Wat heeft dit verscheurende denken veel kerkelijk leed en ellende veroorzaakt. In plaats van de kerkelijke eenheid en eensgezindheid voortdurend vanuit het gelovige hart te beleven en te benadrukken, lieten we het abstracte en verscheurende denken overheersen. Alle daarmee gepaard gaande scheuringen hebben grote schade toegebracht aan geloofsofvoeding en geloofsoverdracht aan volgende generaties. Zou de enorme kerkverlating van onze tijd daarvan mogelijk een teken zijn? En hebben de kerken de wereld niet veel te weinig laten zien wat het geheim van *dé* Kerk is? Is daardoor de Geest niet bedroefd en uitgeblust en soms zelfs geweken? Tot schade van de kerken en de wereld?

In onze tijd zijn we de gevaren van het rationalisme aan het onderkennen. We zien in dat de grondhouding van een Christen een overgave aan Christus betekent. Zo’n overgave kenmerkt zich door vól vertrouwen en is bereid tot luisteren. Ons geloven gaat niet op in ons denken; het denken moet halt houden voor het mysterie van het christelijk geloof. En daaraan vooraf gaat de erkenning dat het Woord van God niet gedegradeerd mag worden tot een woord, dat door ons definitief in kaart of in schema’s gebracht kan worden.

Deze noodzakelijke geloofshouding moet wel worden onderscheiden van het irrationalisme – als reactie op het rationalisme – waarin gevoel en ervaring van mensen centraal

staan. Dan verflauwen geloofsgrenzen en worden – in tegenstelling tot het rationalisme – alle grenzen opgerekt. Dát is een acuut gevaar in onze tijd.

Tussen rationele verenging én gevoelsmatige verruiming van kerkelijke grenzen moet de ware oecumene zich voltrekken. Welke eenheid moeten de onderscheiden kerken zoeken? We moeten samen terug naar het kruis van Christus, dat alle verstand te boven gaat. De kerken moeten deze dwaasheid en de blijde verwondering daarover vasthouden. Dan weten we weer raad met Christus' gebed: "opdat zij allen één zijn" (Joh. 17:11 en 21). De H.C. spreekt met verbijsterende vrijmoedigheid over die gemeenschap: "Ten eerste dat de gelovigen, allen tezamen als leden deel hebben aan de Here Christus en al Zijn schatten en gaven; ten tweede dat ieder zich geroepen moet voelen om zijn gaven tot nut en heil van de andere leden bereidwillig en met **vreugde** te gebruiken."!! De Bijbel zegt: Door één Geest zijn we allen tot één lichaam gedoopt en met één Geest gedrenkt (1 Cor. 12:13). Er mag in die eenheid en samenhangigheid best verscheidenheid zijn, want: "Gij zijt het lichaam van Christus en ieder voor zijn deel (onderscheiden) leden" (1 Cor. 12:27). Eenheid van de christelijke kerken heeft een hoog en blijvend doel. Onze Here Jezus heeft voor die eenheid gebeden en daarom moeten christenen blijven werken aan een zichtbare eenheid van allen die van Christus zijn. "Zoals de Vader Mij gezonden heeft, zo zend ik ook jullie" (Joh. 20:21). Met welk doel? ... "opdat de wereld gelove dat Gij Mij gezonden hebt" (Joh. 17:21). En dan zegt de Here Jezus – het is niet te geloven –: "De heerlijkheid, die Gij Mij gegeven hebt, die heb ik hun gegeven" (Joh. 17:22).

Dus de Kerk is net zo heerlijk, net zo glorieus, net zo majestueus als haar hoofd en Koning Christus. De kerken moeten dát weerspiegelen! Daar zijn ze toe geroepen en daar dienen ze de wereld mee.

Het streven van het Gereformeerd Appèl is om van onze schismatische dwaalwegen terug te keren en onderlinge eenheid na te streven. Allen die geloven in Christus en Zijn Woord van harte aanvaarden en in de geloofsbelijdenissen daarvan eenparig getuigenis afleggen, moeten tot kerkelijke gehoorzaamheid en eenheid komen. Dat vraagt om een ootmoedige, biddende en hoopvol verwachtede houding. Wat zou het een zegen zijn als alle gereformeerde belijders elkaar in één kerk zouden kunnen treffen. We zien daar af en toe prachtige vruchten van. De laatste tijd hebben wij nogal eens de kerkdiensten bezocht van de drie samenwerkende gereformeerde kerken in Deventer: dat is een feest, zoals het feest was nadat de verloren zoon thuis kwam. Die vreugde en dat feest van de kerkelijke eenheid zouden bijvoorbeeld ook in de media meer aandacht mogen krijgen. De aandacht voor problemen, moeiten en scheuringen krijgen in de pers veel te veel, en herenigingen veel te weinig aandacht.

Het streven naar eenheid van de kerken zal zorgen voor meer onderlinge band: de kerken zullen, in plaats van elkaar de wereldse maat te nemen, voor elkaar danken en bidden en zo de liefde voor elkaar om Christus' wil weer leren. Er ontstaat meer onderling vertrouwen, onderlinge betrokkenheid, en dus een gezamenlijk optrekken. Van óns wordt dié geloofsgehoorzaamheid door de Heilige Geest gevraagd. En daarin zullen we de wereld – en speciaal onze gesecculariseerde cultuur – tot zegen zijn.

Het geloofsgesprek onder jongeren

Dhr. M. Vogelaar MSc

Vanavond wil ik iets vertellen over het geloofsgesprek onder jongeren uit verschillende kerkelijke achtergronden. En dat heeft eigenlijk iets paradoxaals in zich. Alsof we het in de kerk ook over andere dingen kunnen hebben. Iets buiten Christus. Bij veel jongeren bespeur ik een onmiskenbaar verlangen om terug te keren naar de kern van ons geloof. Een grond om op te staan, een doel om voor te leven, een hoop om levend te houden. Er zijn zoveel andere geloven, culturen en waanbeelden. Temidden van alle stemmen en drukte in deze wereld, klinkt daar het woord van Jezus: 'Blijf in Mij, zoals ik in de Vader ben'. Als de kerk er toe doet, dan is dat om Jezus – niets meer en niets minder. We dienen dezelfde God, of zoals de oude berijming van psalm 97 het noemt: we zijn *beminnaars van de Heer* en *verbreiders van zijn eer*.

Toen ik bezig was met de vraag wat ik deze avond naar voren zou willen brengen, heb ik me afgevraagd: Hoe kan het dat ik – die in een strak kerkelijk paradigma ben onderwezen – als tiener al stevig doordrongen was van het

feit dat we als christenen van alle tijden en richtingen samen een onloochenbare eenheid vormen – of we het nu willen of niet. Omdat we eenzelfde Heer en Heiland belijden en Hem willen dienen waar de weg ook heen zal leiden. In mijn studententijd is deze overtuiging verder gegroeid, en heb ik daar daadwerkelijk vorm aan willen geven. Want als je iets vindt moet je het ook doen. Als antwoord op de vraag hoe het toch kan dat eenheid zo zwaarwegend voor jongeren als mij is, wil ik vanavond drie punten aanstippen. Vervolgens zal ik nog kort ingaan op de consequenties ervan. Daarbij wil ik benadrukken dat ik geen blauwdruk van dé jongeren kan/wil geven, en probeer dicht bij mezelf te blijven. Ik zie drie factoren die eenheid onder jonge christenen als iets vanzelfsprekend heeft gemaakt: 1. De evangelicale vernieuwing van de kerk; 2. De context van een gesecculariseerde samenleving; 3. Een cultuur van tolerantie en authenticiteit.

1. De evangelicale vernieuwing van de kerk

Ik begin bewust met dit punt, omdat het vrijmoedig spreken over onze God alles te maken heeft met een evangeli-

cale vernieuwing die veel christenen hebben ondergaan. Deze nieuwe focus op de kern van het geloof heeft veel aantrekkingskracht op jongeren. Ter illustratie het volgende. In mijn middelbare schooltijd luisterde ik veel naar de gospelband Third Day. Tijdens een concert zegt de zanger tegen duizenden jongeren: "Laat iedereen eens om zich heen kijken, en zeg eens: Hello brother or sister! Stel je voor aan iemand die je niet kent. Je kijkt niet naar iemand die naar een Third Day concert is gekomen. Je kijkt naar de kerk van God. Wij zijn de kerk, wij samen vormen het lichaam van Christus. Het wordt tijd dat we de denominale wetten en barrières tussen ons verwerpen. Het is tijd om ons eigenbelang los te laten en te beginnen onze levens volledig voor God en ook voor anderen te leven. Jezus zegt: Verloochen jezelf, neem je kruis op en volg Mij. Zing maar met mij mee: "Mijn hoop bent U, Wijs mij uw weg, Leid mij in waarheid. Al mijn dagen lang". Dit raakte me toen, en het raakt me nu. Dat is waar het om draait: ik wil mijn leven aan Hem offeren, omdat Hij dit eerst deed voor mij. De charismatische beweging heeft ingedommelde of vastgelopen christenen aangeraakt. Er is meer vrijheid in gebed en lofprijzing gekomen. Mede door de anti-intellectualistische inslag heeft zij spontaneiteit en vreugde gebracht in kerken en personen. Ze heeft stem gegeven aan het feit dat de Geest mensen inschakelt en ons als persoon en kerk stap voor stap wil leiden langs wegen die we zelf nooit hadden bedacht.

2. De context van een gesecculariseerde samenleving

Veel mensen zijn in de afgelopen vijftig jaar bewust uit de kerk gestapt. Ze zijn teleurgesteld, gedesillusioneerd en sommigen voelen zich zelfs afgewezen. 'Hoewel ze de mond vol hebben over liefde, vechten ze elkaar zelf de tent uit.' Veel oudere mensen vinden de kerk hypocriet. En terecht. Er ligt zonde, veel zonde. Ook jongeren lijden hieraan. Ik denk dat het goed is dat we dit belijden met elkaar. Binnenskamers, zo met elkaar als broeders en zusters van hetzelfde huis, maar ook buiten de kerk. Het is veel mensenwerk. Er was macht en eerzucht in het spel. Wie is de grootste en belangrijkste in het koninkrijk? En dat ging soms over de ruggen van andere mensen heen. Maar tegelijkertijd is er ook hoop. Het oordeel van de secularisatie werkt ook louterend. Secularisering kan ook worden omschreven als ontinstitutionalisering. Menselijke bouwwerken stortten in en God zelf kan weer aan het werk. Wat overblijft is gelouterd door het vuur. Doordat we elkaar nodig hebben, werken kerkmuren niet splijtend, maar laten ze de veelkleurigheid van Gods gemeente zien. Het licht breekt dwars door de misère heen. Er is niets meer nodig dan in Hem te blijven. *Zonder Mij kunt gij niets doen.* We mogen schouder aan schouder in Zijn wijngaard staan, want we hebben geleerd dat er geen vrucht zal komen als God zelf niet mensen verandert.

3. Een cultuur van tolerantie en authenticiteit

Jongeren groeien op in een samenleving waarin alles kan en mag. Maar wat ik zo bijzonder vindt aan deze tijd is dat er veel ruimte is voor de ontwikkeling en bescherming

van iemands persoonlijkheid. Uiteraard wel op één voorwaarde: je dient elkaar te respecteren zoals je bent. Soms wringt dit met kerkelijke structuren. Autoriteit en gezag wordt niet automatisch aanvaard, maar moet aan mensen worden toegekend. Gezag moet je juist bij jongeren verdienen door eerlijk en oprecht te zijn. Jongeren beseffen dat als God bestaat, dat dit zichtbaar moet zijn in de persoonlijkheid van christenen. Mensen uit één stuk, maar ook een kerk uit één stuk. Ondanks de zonde. Zoals Jezus in het Hogepriesterlijk gebed bad dat de wereld aan zijn volgelingen zou zien dat God Hem in de wereld heeft gezonden. Als je christen bent, dan kunnen we er niet meer onderuit. De waarheid is geen systeem wat je langzaam opbouwt, maar het is liefhebben. Zoals lied 481 van het Liedboek het zingt: *Wij hebben in zijn stervensnood/ uw diepste woord vernomen/ Nog klinkt dat woord; het spreekt met macht/ en het wordt overal volbracht/ waar liefde wordt gegeven/ wij uit uw liefde leven.* Uit die liefde leven, daar is schreeuwend behoefte aan.

Eenheid vanzelfsprekend?

Er is veel verdwenen wat we vroeger kerk zouden noemen. En andersom. Er werden wegen afgesloten, maar ook nieuwe geopend. God zelf geeft hoop aan nieuwe generaties, zendt vernieuwing en openingen in de cultuur. De nadruk op authenticiteit, de focus op de kern van ons geloof en de hang naar collectieve ervaring scheppen ruimte om als kerk opnieuw de roeping in deze wereld te beantwoorden. De Here God heeft Zijn volk niet in de steek gelaten, maar loutert haar tot meerdere glorie van Zijn naam. Hij vraagt toewijding aan Zijn plannen met deze wereld. Eenheid onder christenen is voor veel jongeren een logisch gevolg van het christen-zijn. Hun idealen zijn eenvoudig en gebaseerd op oprechte verlangens, maar stuiten nog te vaak op onbegrip bij de oudere generatie. Jongeren willen heus niet dat de kerk ineens verandert, maar willen wel dat gemeente rekenschap geeft waarom dingen op een bepaalde manier gebeuren. Want de kerk moet wel een gemeenschap zijn die iets zichtbaar maakt van wie God is en wie Hij voor Zijn volk, ja ten diepste voor de hele wereld, wil zijn. Het geloofsgesprek onder de meeste christenjongeren is een vanzelfsprekendheid geworden. In de collegebanken, op het werk of in onze vriendenkring kunnen we eenvoudigweg niet zwijgen wat ons ten diepste beweegt in het leven. We worden voor de keus gesteld om blijmoedig getuigenis af te leggen van ons geloof of niet. Het is zaak dat de kerk aanmoedigt om dit te verdiepen, te verbinden aan de traditie en de wereldwijde kerk. Want de kerk is er niet voor zichzelf, maar is er voor haar Bruidegom, die Heer is van deze wereld. Zoals de apostel Petrus schrijft in zijn eerste brief: Wij, die Zijn begenadigd volk zijn, hebben geproefd van de zoetheit van de Heer. Wij moeten ons als stenen laten gebruiken om een geestelijke tempel te vormen die geestelijke offers brengt, welgevallig aan God door Jezus Christus. Jezus' volgelingen zijn geheiligd, apart gezet. Een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterschap, een heilige natie, een volk dat zijn bijzonder eigendom werd om de roemruchte daden te verkondigen van Hem die ons uit de duisternis heeft geroepen tot zijn wonderlijk licht.

Geloofsgesprekken binnen het COGG

Drs. I.A. Kole

Het COGG (Contact Orgaan Gereformeerde Gezindte) is een interkerkelijke platvorm, waarin de Christelijke Gereformeerde Kerken, de Nederlands Gereformeerde kerken, de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt en de Voorgezette Gereformeerde Kerken in Nederland participeren, alsmede drie richtingorganisaties behorend tot de Protestantse Kerk in Nederland, te weten de Gereformeerde Bond, de Confessionele Vereniging en het Confessioneel Gereformeerd Beraad en, vanuit de Gereformeerde Gemeenten, een vertegenwoordiging op persoonlijke titel. Eén keer per jaar wordt een landelijke conferentie gehouden, meestal rond een onderwerp waar we allemaal mee te maken hebben. Zo fungeert het COGG als het (enige) platform binnen de gereformeerde gezindte voor *ontmoeting*, ter *verootmoediging*, gezien de blijvende kerkelijke verdeeldheid (lijden we ook echt aan die verdeeldheid?) en ter *bemoediging* en opscherpen om in deze tijd *gereformeerd* te zijn en te blijven, in gesprek met elkaar, over de kerkmuren heen, zodat de geestelijke gemeenschap en ook de verschillen ervaren worden. In de ontmoetingen speelt het geloofsgesprek een wezenlijke rol.

Ontwikkelingen

De kerk is *marginiaal* geworden. Hetzelfde geldt voor het *kerkelijk besef*. Het verlangen naar institutionele eenheid op landelijk niveau is weggeëbd. Het is verplaatst naar *lokaal* en *regionaal* niveau. Zie de ontwikkelingen in de drie kerkverbanden die dit appèl organiseren!

Als kerkganger zijn we meer *consument* geworden; bevalt het niet dan gaan we shoppen (dan is één keer per zondag wel genoeg, want je moet ook tijd hebben om te mediteren – wonderlijk dat we op dit gebied zo weinig aan kunnen, voor het verkeren op digitaal gebied ligt de grens veel hoger!). *Sfeer* lijkt voor veel mensen steeds belangrijker te worden. Er wordt dan beweerd: “Over zonde weten we genoeg”, en waarom moet steeds de onderscheiding: gelovigen en ongelovigen gemaakt worden. Daar worden we moe van.

In het kader van de gesprekken van de drie kerkverbanden vanavond speelt het COGG ook een rol. Jammer dat niet *alle* kerken die behoren tot de gereformeerde gezindte aangesloten zijn bij het COGG. Voor de een is het COGG te *bekrompen*: het woord *gereformeerd* zou afstoten. En voor de ander is het COGG juist te *divers*. Geen geestelijke herkenning als je let op al de ontwikkelingen per kerkverband.

Juist de onderlinge ontmoetingen zijn van groot belang *intern* en ook *extern*, bijvoorbeeld richting overheid (daar is dan weer een apart beraad voor in het leven geroepen, jammer!). Juist de *verdeeldheid*, die door buitenwacht niet wordt begrepen en ook niet door de jongeren, die vaak

alleen hun weg moeten zoeken op hogeschool, universiteit en werk, maakt ons *krachteloos*.

Gesprek en bezinning

We kunnen niet ontkennen dat er de afgelopen jaren in de deelnemende kerken en richtingen besluiten genomen zijn, die veel stof geven voor het onderlinge gesprek en bezinning én het onderlinge vertrouwen en de geestelijke verbondenheid onder spanning zetten. Ik noem er een paar.

- De visie op de Schrift als het onfeilbare Woord van God t.a.v ethische kwesties, huwelijk en samenwonen, homoseksualiteit, de plaats van de vrouw in de kerk t.a.v de ambten (diaken, ouderling en predikant).
- De persoon en het werk, de vrucht en de gaven van de Heilige Geest; Die is gekomen om Christus te verheerlijken; Die ontdekt, schuld en zonde bloot legt en het geloof schenkt waardoor we erfgenaam worden van het Koninkrijk van God; Die ons de ogen opent voor de vergeving van zonden en het eeuwige leven; Die ons deel doet krijgen aan de gerechtigheid, de heiligheid en de verheerlijking.

Golgotha was D-day (Decision day) en de wederkomst de V-day (Victory day)! Die wetenschap brengt de Heilige Geest bij ons binnen. “Niets, o Jezus, dan uw bloed Geeft voldoening aan ’t gemoed” (Van Lodenstein). Of, met de woorden van een berijmde psalm: “Ik heb het zelf uit Zijn mond gehoord”! Dan kun je ook niet zwijgen. Als je de Stem van je Liefste hoort, dan schaam je je niet voor de Blijde Boodschap. Dan gun je de zaligheid aan iedereen.

Ons getuigenis

De gemeenschap met God, het ingelijfd zijn in Christus, moet zichtbaar worden in ons leven. Verbonden zijn aan Hem brengt vruchten voort, tot een getuigenis voor de wereld. Toch lijkt het er steeds meer op dat ons getuigenis aan kracht inboet. Dat we als kerk, en als christen, in de marge terechtgekomen zijn. Toch is dat niet het ergste. Maar dat we *geestelijk zo vermageren*, dat moet ons zorgen baren. *Marginaal* kan goed samengaan met missionair. Maar wanneer we zienderogen *vermageren* en tegelijk missionair willen zijn, dan zullen we spoedig ‘de laatste adem uitblazen’ (W. Dekker).

Laten we onszelf op dit punt onderzoeken en onszelf vragen durven stellen:

- Maken we de mensen *jaloers* op het heil dat we uit genade hebben gekregen?
- Zijn we *transparant* als christen? Tegenover elkaar in het huwelijk én gezin.
- Zijn we *betrouwbaar* en *consciëntieus* in liefde en trouw, in ons werk, een leesbare brief van Christus?
- Is er *zorg* om onze kinderen, die het teken van het genadeverbond dragen? Laten wij ze niet verhinderen tot de God van het verbond te gaan!

Geef een goed getuigenis in woord en daad van de dienst van de Heere. Laat dat getuigenis geen *leeg testament* zijn! Opdat de jongeren door genade hun hoop op God stellen, Gods daden niet vergeten, maar Zijn heilzame geboden bewaren! *Dan* zijn jongeren de toekomst van de kerk! Laten we in de komende generatie investeren! In gezin *én* kerk, de werkplaats van de Heilige Geest, en de christelijke school, de verlengde arm van het gezin.

De Heere zegt Zelf: Ik zal Mijn woorden in uw mond geven! Jongeren en ouderen, autochtonen en allochtonen hebben behoefte aan *authentieke* christenen in woord en daad: ‘Wat u aan de minste van mijn broeders en zusters hebt gedaan, dat hebt u aan Mij gedaan!’

Laat er ook iets zichtbaar worden dat we lijden aan de verdeeldheid *in* de kerken *én* *tussen* de kerken! De kerk dat zijn *wij zelf*, maar wij hebben gezondigd en gedaan wat kwaad is in Gods oog! God is in Christus een gaarne vergevende God, Die niet onze ondergang zoekt, maar ons behoud. Mijn zoon, Mijn dochter, geef Mij je hart! Laat er tijd zijn voor gebed, voor een *aanhoudend* gebed. Heere,

we laten U niet gaan. Laat er ook een luisterend oor zijn, zodat we alvast geen antwoorden geven op vragen die helemaal niet gesteld worden.

In dat *luisteren* en *getuigen* over de kerkmuren heen, neemt het COGG een bescheiden, maar herkenbare plaats in! De Heere is wakker over Zijn eigen Woord. Hij brengt ons door Woord en Geest bijeen, zodat de wereld ziet dat we de Heere liefhebben, Jezus Christus en Die gekruisigd. Jezus Christus, Die van de Geest getuigt: Hij is gekomen om Mij te verheerlijken!

Gods kinderen zijn geen zwerfers, maar pelgrims op weg naar een gegarandeerde Toekomst! Wanneer komt die dag, dat we eeuwig bij U zullen zijn?! Een vraag, die we mogen stellen vanuit de zekerheid van de psalmen:

*De Heer is zo getrouw als sterk,
Hij zal Zijn werk voor mij volenden.
Verlaat niet wat Uw hand begon
O Levensbron, wil bijstand zenden!*

“Blijft in Mij” (Joh. 15:1-9)

Prof.dr. W. van 't Spijker

Het overkoepelende thema voor deze avond is: “In Christus blijven”. “Blijft in Mij”, zegt Hij. Het is een van de zeven “Ik ben” woorden van de Heiland. Ik ben het brood des levens. Ik ben het licht der wereld. Ik ben de deur van de schaapskooi. Ik ben de goede herder. Ik ben de opstanding en het leven. Ik ben de weg, de waarheid en het leven. En dan tenslotte: Ik ben de ware wijnstok. Om de diepte van deze woorden te kunnen peilen moeten we terug naar Exodus 3, de geschiedenis van de brandende braamstruik. Daar spreekt God Mozes toe vanuit het vuur. God geeft Mozes een opdracht, een missie, vanuit het verborgene. God verschijnt zelf niet. Als de mensen vragen wie jou de opdracht heeft gegeven om tot ons te spreken zeg dan maar: “Ik ben’ heeft mij gezonden”. Woorden gesproken vanuit het vuur. In de zichtbare werkelijkheid van het vuur bleef God onzichtbaar, maar was hij Mozes tegelijkertijd zeer nabij. Zo komt God ook ons in de zeven “Ik ben” woorden van Christus zeer nabij. In deze zeven woorden zegt Jezus Christus wie God is. Christus was bij God de Vader. Hij kende Hem van binnen en van buiten. Hij was één met Hem. Daarom kan Jezus zeggen wie God is. Hij kende Hem. Vraag niet meer: “Toon ons de Vader”. Als je wilt weten wie God is, kijk dan naar Mij! Achter de “Ik ben” woorden van Jezus wordt de Vader zichtbaar als de God, die zichzelf bekend maakte als de “Ik ben”.

Wanneer Jezus zich hier bekend maakt als de ware wijnstok, dan mogen wij achter deze woorden de landman zien. Mijn Vader is de Landman. Een wijnbouwer. Hij is

bezig zijn werk te doen *door* Christus. Christus vult in wie God is en wat God doet. Hij, de Vader, is bezig zijn werk te doen *in Christus*. De vraag van de moderne mens wie God is en wat het doet, wordt beantwoord met de presentie van Christus in zijn “Ik ben” woorden. Hij, Jezus, zegt ons en leert ons wie God is.

Het beeld van de wijngaard duikt hier niet voor het eerst op. Noach was de eerste, van wie wij lezen dat hij een wijngaard had. In Jesaja 5 lezen wij hoe de Here Israël vergelijkt met een wijngaard. Hij verwachtte dat die wijngaard goede vruchten voort zou brengen. Maar het werden wilde druiven. Israël, volk van God, de oude Kerk ... God heeft er alles aan gedaan! Maar ondanks alle zorg: wilde druiven! Het bleef beneden verwachting. Maar dan zien we hoe alles, wat God in zijn volk heeft geïnvesteerd, *in Christus* naar ons toekomt! Dat vereist dan wel dat wij *in Hem*, Christus, moeten blijven. Maar in Christus *blijven* veronderstelt wel dat wij in Hem *zijn*! Met heel ons wezen moeten wij *in Christus* zijn. In Hem *geïncorporeerd*. De wijngaard, genoemd in het Oude en Nieuwe Testament, is het werk van God zelf. Hij was toen en is nu aan het werk. *In Christus*.

Dit ‘in Christus zijn’ vormt een van de grondprincipes van de reformatie. Luther leerde dat wij alleen dingen van God kunnen ontvangen als wij in Christus zijn. Als in een huwelijk. Wat van de een is, is ook van de ander. Luther noemde dit een vrolijke ruil: een mens in Christus. Uitvoerig komen wij dit ook tegen bij Paulus. Als hij het heeft over de verkiezing, dat spreekt hij over de verkiezing

in Christus. Hij spreekt over de verzoening *in Christus* en over de verzegeling door de Heilige Geest *in Christus*. In Hem moeten wij blijven willen wij worden wie wij behoren te zijn.

Als wij zo spreken, dan is daarmee niet gezegd dat het eenvoudig te begrijpen is. Calvijn, die bekend stond als een zeer begaafde verklaarder van de Schrift, kon het ook niet begrijpen. Maar, zegt hij, ik kan het wel *ervaren*. Met name ervaart hij dit in het heilig avondmaal. Het brood eten en de wijn drinken symboliseren het deelhebben aan het lichaam en het bloed van Christus. Vooral daar, zegt Calvijn, ervaar ik *in Hem* te zijn.

In het voorgaande heb ik alle nadruk gelegd op het *persoonlijk in Christus* zijn. Maar wat betekent dit persoonlijke nu voor het onderwerp eenheid? Die vraag brengt ons bij het tweede. Christus wordt ons in de Bijbel voorgesteld als het hoofd van het lichaam. Hij is het hoofd en wij, de kerk, het lichaam. Ook kerkelijk gezien moeten wij in Christus zijn. Dat lijkt, gelet op het voorgaande, logisch. Dat is het ook. Zo spreekt ook de Schrift. Maar de geschiedenis laat ons helaas een beeld zien van een verdeelde en versplinterde kerk. De werkelijkheid is weerbarstig, zeggen we dan, en menigeen is geneigd om daarom alle aandacht te richten op het persoonlijk in Christus zijn en de kerk te laten voor wat het is. Maar je kunt niet alleen persoonlijk in Christus zijn *zonder* dat dat ook kerkelijk gestalte krijgt!

Wij richten onze blik nog eens op de Landman. Hij snoeit. Wat betekent dat? In Den Haag moeten zes kerken sluiten. In andere grote steden in Nederland gaat het dezelfde kant op. Het platteland zal volgen. Is de Here God in de kerken aan het snoeien? Maakt Hij ze klein, opdat er meer vrucht zal komen? Ons slaat regelmatig de schrik om het hart als er weer een kerk haar poorten moet sluiten. Dit gaat echt niet goed, zeggen wij dan. Maar let op de Landman. Hij is bezig zijn plan te volvoeren. Hij zoekt vrucht. Nieuwe vrucht. In grote verscheidenheid.

Sprekend over verscheidenheid moeten we ook zeggen dat verscheidenheid een kenmerk is van de gereformeerde traditie. Om dat te illustreren ga ik opnieuw met u terug naar de tijd van Luther. Zo rond 1580 lagen de Lutheranen overhoop met de gereformeerden. Ter willen van de duidelijkheid beschikte men aan Lutherse zijde over een boek dat de eendracht binnen het Lutherse kamp moest bewaren. De gereformeerden wilden ook zo'n boek, dat de eenheid onder de gereformeerde belijders zou moeten bevorderen en garanderen. Een groot theoloog kreeg de opdracht om dit boek te schrijven als tegenhanger van het boek van de Lutheranen. Het boek was bijna af, maar het kwam er toch niet. Gereformeerden uit Frankrijk, Nederland, Zwitserland en ook Engeland konden zich er niet in vinden. Men kwam niet verder dan een harmonie van de confessie. Daarin was de verscheidenheid in feite opgenomen. Dat hoeft nog geen bezwaar te zijn, maar deze verscheidenheid kan

strijdig zijn met de katholiciteit van de kerk en daarmee ook strijdig met de katholiciteit van de vroomheid. Dit raakt dan aan het principiële punt van het *in Christus* zijn. Het niet kunnen samen gaan van kerken raakt onvermijdelijk aan het *persoonlijk in Christus* zijn. Deze onvermijdelijkheid is gegeven met het feit dat het "Blijft in Mij" zowel ons persoonlijk *als* de gemeente geldt. Een verscheidenheid *buiten Christus om* ontwikkelt zich gemakkelijk (of moeten we zeggen onvermijdelijk), tot *kenmerken* van spiritualiteit die bindend worden verklaard ter wille van de identiteit van een groep of stroming. Dat is niet gezond. Kenmerken zullen er wel zijn, maar mogen die ook bindend verkaart worden? Er is voor de Kerk in feite maar één kenmerk dat telt: "Bijft in Mij"! Ik ben jullie bron. Ik ben de ware wijnstok. Blijft in Mij. Wees een met Mij en van daaruit ook een met elkaar. Een groter, gewichtiger theologisch argument voor eenheid kan ik niet vinden. Te dogmatisch? Mij lijkt het wezenlijk! Niet met elkaar de strijd aangaan, maar in Hem blijven. Hem volgen, *dát* zal ons op weg helpen naar wezenlijke eenheid. God is er al mee bezig. Hij snoeit om meer vrucht te brengen. Christus, als de ware wijnstok, en zijn Vader als de Landman, zijn bezig bijeen te brengen die Hem wezenlijk toebehoren. Daar mogen wij om bidden en daarvoor mogen wij ook danken.

Colofon

Het Gereformeerd Appèl is een in 1992 opgerichte gebedsbeweging van leden van de Vrijgemaakt Gereformeerde, Nederlands Gereformeerde en de Christelijke Gereformeerde Kerken. Het Gereformeerd Appèl wil het gebed voor kerkelijke toenadering stimuleren en de onderlinge ontmoeting en geloofsherkenning van gereformeerden bevorderen. De activiteiten worden gecoördineerd door een comité waarin leden van bovengenoemde kerkgemeenschappen zitting hebben. Zo mogelijk wordt drie maal per jaar (in voorjaar, zomer en najaar) een Doorgeefbrief uitgegeven.

Gereformeerd Appèl

Giro 608922

t.a.v. Gereformeerd Appèl
te Wormer

Internetadres:

<http://www.gereformeerdappel.nl>

e-mail: info@gereformeerdappel.nl

Contactadres en

adressenadministratie

Elsje Kadijk-van Deursen

Amazoneweg 90, 2622 DT Delft

tel. 015-2565015

Internet

Website:

<http://www.gereformeerdappel.nl>

E-mail:

info@gereformeerdappel.nl of stuur

een mail via een invulformulier

Redactie website en

Doorgeefbrief

vacature

info@gereformeerdappel.nl